

Vetoamus: Valtion on puututtava laittomien rahapeliyhtiöiden toimintaan

Suomalainen yksinoikeuteen perustuva rahapelijärjestelmä tulouttaa miljardi euroa tieteelle, taiteelle, kulttuurille, urheilulle, nuoriso- ja sosiaalityöhön sekä hevosalalle¹. Rahapelien järjestäminen on annettu Veikkaus Oy:n tehtäväksi. Yksinoikeusjärjestelmän oikeutuksena on pelihaittojen vähentäminen.

Rahapelaamisen toimintaympäristö muuttuu. Pelaaminen siirtyy kiihtyvällä tahdilla verkkoon, jossa Veikkaus joutuu käytännössä toimimaan kansainvälisessä kilpailussa. Seurauksena Veikkauksen markkinaosuus laskee vaarantaen yksinoikeusjärjestelmän. Yksinoikeusjärjestelmä on kuitenkin paras tapa vähentää rahapeliongelmia ja tuottaa rahaa yleishyödyllisiin tarkoituksiin.

Rahapelihaittojen hillitsemiseksi, edunsaajien rahoituksen turvaamiseksi ja lainmukaisuuden vahvistamiseksi valtion on tulevalla vaalikaudella puututtava laittomaan pelitarjontaan seuraavilla toimenpiteillä.

1 Veikkaukselle on taattava riittävä kanavointikyky

Valtion on huolehdittava rahapeliyhtiön kanavointikyvystä, eli kyvystä ohjata rahapelaaminen laillisen tarjonnan pariin. Tämä on merkityksellistä rahapelihaittojen hillitsemisen, edunsaajien rahoituksen turvaamisen ja yleisen lainmukaisuuden näkökulmista. Tavoitteena tulee olla kanavointikyvyn varmistava säätely.

2 Laiton pelitarjonta on estettävä

Laittomien peliyhtiöiden mainonnan ja markkinoinnin sekä niissä pelaamisen torjumiseksi tarvitaan vaikuttava toimenpidepaketti. Tarvitaan erityisesti poliisihallituksen toimia.

Sisäministeriön tulee selvittää muissa Euroopan maissa käytössä olevien keinojen soveltuvuus Suomeen. Tehokas keino on rahansiirtojen estäminen laittomille pelisivustoille. Myös laittomille sivustoille pääsyn estäminen on käytössä useimmissa Euroopan maissa, ja tulisi ottaa käyttöön myös Suomessa.

Laittomien peliyhtiöiden mainosten näkymiseen televisiokanavilla ja verkkosivustoilla on puututtava². Erityisesti Suomen viranomaisten on

¹ Rahapelien tuotto käytetään yleishyödyllisiin tarkoituksiin seuraavasti: 53 prosenttia urheilun ja liikuntakasvatukseen, tieteen, taiteen sekä nuorisotyön edistämiseen, 43 prosenttia terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen ja neljä prosenttia hevoskasvatukseen ja -urheilun edistämiseen.

² Tämä voisi tarkoittaa esimerkiksi Suomessa laittomien peliyhtiöiden mainosten pikselöintiä kuvasta, kun suomalaisilla televisiokanavilla näytetään lähetyksiä ulkomailta järjestettävistä urheilutapahtumista.

ryhdyttävä toimiin Suomessa näkyvien televisiolähetysten alaikäisiin suunnatun suomenkielisen rahapelimainonnan lopettamiseksi. Lisäksi on tärkeää, että pikavippipalveluiden rahapelaamiseen kannustava yhteys puretaan. Nyt laittomia pelejä ja pikavippejä markkinoidaan rinnakkain samoilla sivuilla.

3 Lakiuudistusten vaikuttavuusarviointeihin on kiinnitettävä enemmän huomiota

Arpajaislakiuudistus tuo pakollisen tunnistautumisen raha-automaattipelaamiseen vuoden 2022 alusta. Lain valmistelu toteutettiin ilman, että käytettävissä oli arviota uudistuksen nettovaikutuksista tai edes tutkittua tietoa sen vaikutuksista ongelmapelaamiseen. Tällaiset tilanteet on jatkossa vältettävä. Veikkauksen arvion mukaan edunsaajien rahapelirahoitus laskisi uudistuksen toimeenpanon myötä 17-170 miljoonalla eurolla.

On hyvä, että hallintovaliokunta on linjannut arpajaislakimietinnössään ([HaVM 31/2018 vp](#)), että "Muutosten vaikutuksia yleishyödyllistä toimintaa harjoittavien yhteisöjen rahoitukseen ja varainhankintaan on seurattava" ja että "yleishyödyllisten yhteisöjen taloudelliset toimintaedellytykset on kyettävä turvaamaan myös tulevaisuudessa".

Tulevissa uudistuksissa nyt kirjatun seurannan sijaan on tärkeää, että vaikuttavuusarviot tehdään ennen uudistamista ja niiden tulokset huomioidaan laista päätettäessä.

Helsingissä 5.3.2019

Veikkauksen edunvälittäjät -verkosto

Finland Festivals

SOSTE

Suomen Akatemia

Suomen Elokuvasäätiö SES

Suomen Kansallisooppera

Suomen Museoliitto

Suomen Nuorisoyhteistyö Allianssi

Suomen Olympiakomitea

Suomen Sinfoniaorkesterit

Suomen Teatterit

Taiteen edistämiskeskus

Tieteellisten Seurain Valtuuskunta

LIITE: Veikkauksen, edunsaajien ja laittomien rahapeliyhtiöiden asema

Veikkauksen edunsaajat saavat noin miljardi euroa rahoituksestaan rahapeliyhtiöltä. Edunsaajien työ on yhteiskunnallisesti merkittävää. Edunsaajat tuottavat monipuolisesti toimintaa, josta hyötyvät käytännössä kaikki suomalaiset. Veikkauksen nyt tulouttaman noin miljardin euron arvo moninkertaistuu, kun edunsaajat saavat tämän rahoituksen turvin resursseikseen vapaaehtoistyötä, yksityisten ihmisten rahoitusta sekä kuntien, yritysten ja muiden organisaatioiden rahoitusta.

Veikkaus on toteuttanut tehtävänsä hyvin. Se onnistuu Euroopan laajuisesti verrattaessa erinomaisesti sekä pelihaittojen hillitsemisessä että rahoituksen tulouttamisessa yleishyödyllisiin tarkoituksiin. Rahapeliongelmat eivät liity vain haitalliseen pelaamiseen, vaan myös rahanpesuun, ottelutulosten manipulointiin ja kansainväliseen järjestäytyneeseen rikollisuuteen.

Nyt Veikkauksen asema on uhattuna. Etenkin digitaalisissa kanavissa pelaaminen kanavoituu tunnetuimman ja käytetyimmän rahapelialaa analysoivan kansainvälisen analytiikkatalon tilastojen mukaan kasvavissa määrin ulkomaisille yhtiöille. Jos Veikkauksen markkinaosuus laskee alle puoleen, on vaikeaa perustella Euroopan komissiolle, että tarvitsemme rahapelien yksinoikeusjärjestelmän. Esimerkiksi komission 2013 tekemässä arviossa Suomen rahapelijärjestelmästä keskeisenä pidettiin kanavointivelvoitetta.

Laiton pelaaminen on ongelmallista useasta syystä. Laittomia rahapelejä tarjoavat yhtiöt eivät osallistu peliongelmiensa hoidon rahoitukseen, eikä pelituotolla tueta yleishyödyllisiä yhteisöjä. Osaan näistä toimijoista liittyy myös rahanpesun, ottelutulosten manipuloinnin ja muun rikollisuuden riski. Niiden keinot rahapeliongelmiensa estämiseksi ovat varsin kapeita verrattuna Veikkaukseen. Tilanne on usein jopa päinvastainen: useilta nettikasinoille ohjaavilta affiliaattisivuilta ohjataan myös pikavippipalveluihin, eli käytännössä vahvistetaan rahapeliongelmiensa syntyä. Pelit ovat usein myös addiktoivampia verrattuna Veikkauksen peleihin. Peliriippuvaisuus onkin huomattavasti yleisempää laittomia pelejä pelaavien keskuudessa verrattaessa Veikkauksen peleihin.

Eurooppalaiset esimerkit osoittavat, että maissa, joissa kansallisen peliyhtiön markkinaosuus on laskenut alle puoleen, yksinoikeusjärjestelmästä on luovuttu muun muassa laillisuusvalvonnan ja kuluttajasuojan takia. Järjestelmä, jossa on useita rahapelien järjestämisen toimilupia, tulouttaa kansainvälisten esimerkkien perusteella yleishyödylliseen käyttöön huomattavasti yksinpelijärjestelmää vähemmän. Tällä hetkellä Veikkaus tulouttaa voitostaan yleishyödylliseen käyttöön yli 70 %.

Näistä näkökulmista olisi merkityksellistä, että Veikkauksen ja sen edunsaajien asema pystyttäisiin vähintään säilyttämään, ja laitonta rahapelaamista torjumaan.